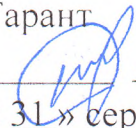


Міністерство освіти і науки України  
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського  
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин  
(№ 605)

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Гарант

  
Г. О. Давидова

« 31 » серпня 2022 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Інтелектуальний капітал підприємства: оцінювання, управління,

розвиток

(назва навчальної дисципліни)

**Галузі знань:** 05 Соціальні та поведінкові науки

**Спеціальності:** 051 Економіка

**Освітні програми:** Економіка

**Рівень вищої освіти:** третій (доктор філософії)

**Силабус введено в дію з 01.09.2022 року**

**Харків – 2022 р.**

Розробник: Лебедченко В. В., к.е.н.,  
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.е.н., проф.  
(науковий ступінь та вчене звання)



І. О. Давидова  
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти.

## 1. Загальна інформація про викладача



Лебедченко Віра Віталіївна, к.е.н.

Викладає в університеті з 2002 року.  
Викладає наступні дисципліни:

- Економіка природокористування;
- Маркетинг;
- Бізнес-планування діяльності підприємства;
- Маркетинг промислового підприємства;
- Економіка праці і соціально-трудова відносина;
- Поведінка споживача;
- Управління потенціалом підприємства.

Напрями наукових досліджень: економіка природокористування, економічна безпека, маркетинг, управління потенціалом підприємства.

## 2. Опис навчальної дисципліни

**Семестр, в якому викладається дисципліна** – 2 семестр.

**Обсяг дисципліни:**

7 кредитів ЄКТС (210 годин), у тому числі аудиторних – 64 годин, самостійної роботи здобувачів – 146 годин.

**Форми здобуття освіти**

Денна, дистанційна, дуальна.

**Дисципліна** – вибіркова.

**Види навчальної діяльності** – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

**Види контролю** – модульний контроль, іспит.

**Мова викладання** – українська.

**Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити)** – Інформаційні технології в практиці економічних досліджень, Прикладна економіка виробничого підприємства (поглиблений курс).

### 3. Мета та завдання навчальної дисципліни

#### Мета

Метою вивчення дисципліни є формування цілісного теоретичного і науково-практичного уявлення про сутність, стан, проблеми та перспективи розвитку інтелектуального капіталу, оцінки вартості нематеріальних активів та інтелектуальної власності, а також основи впровадження системи управління інтелектуальним капіталом підприємства.

#### Завдання

Основним завданням вивчення дисципліни є усвідомлення взаємозалежності професійного й інтелектуального розвитку особистості; вивчення сутності інтелектуального капіталу як економічної категорії; виявлення передумов і дослідження процесів становлення економіки знань; оволодіння знаннями в галузі управління та відтворення інтелектуального капіталу підприємства; формування вмій і навиків до самостійного вибору і застосування методів управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність розробляти економічні проекти та управляти ними;
- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у економічній науці та дотичних до неї (нього, них) міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економічних наук та суміжних галузей;
- здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у науковому пізнанні, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень;
- здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем наукового пізнання, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності в економічній сфері.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного

аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані;

– розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і програмні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економічній науці та дотичних міждисциплінарних напрямках;

– планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з економічних наук та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

– застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

– розуміти загальні принципи та методи комп'ютерних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економічних наук та у викладацькій практиці;

– здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, концептуалізацію та реалізацію наукових проектів з економічних досліджень;

– знати сучасні підходи та засоби моделювання досліджуваних об'єктів та процесів управління, в тому числі в аерокосмічній галузі, вміти створювати нові, вдосконалювати та розвивати методи математичного і комп'ютерного моделювання складних систем, оптимізації та прийняття рішень в економічних питаннях;

– вміти використовувати економічні закони у процесі наукових досліджень та постановки задач експерименту.

#### **4. Зміст навчальної дисципліни**

##### **Модуль 1.**

##### ***Змістовний модуль 1.***

##### **Тема 1. Передумови формування та розвитку економіки знань.**

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*- Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

*- Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Формування і розвиток економіки знань. Фактори управління знаннями.

Місце знань в економічних теоріях.

*- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів практичних робіт.

## **Тема 2. Інтелектуальний капітал як чинник економічного розвитку.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Зв'язок інтелектуального та професіонального розвитку особистості. Напрямки інтелектуальної діяльності в професійному становленні фахівця. Етапи професійного розвитку особистості.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

## **Тема 3. Змістовні характеристики сутності та видів інтелектуального капіталу підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Історичний розвиток поняття "інтелектуальний капітал підприємства. Підходи до визначення елементів структури інтелектуального капіталу підприємства. Класифікацію видів інтелектуального капіталу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

## **Тема 4. Основні компоненти інтелектуального капіталу підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Система показників для вимірювання структури та відмінностей структури.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Роль людського капіталу в складі інтелектуального капіталу підприємства. Функції та класифікація людського капіталу. Формування людського капіталу.

## **Тема 5. Джерела та процеси створення інтелектуального капіталу підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Онтологічний та епістемологічний аспекти створення нового інтелектуального капіталу підприємства. Процес створення інтелектуального капіталу. Спіраль трансформації нових знань в нові форми інтелектуального капіталу підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

#### **Тема 6. Формування інтелектуального капіталу підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Визначення потреби в інтелектуальному капіталі підприємства. Чинники та проблеми формування інтелектуального капіталу. Характерні риси та джерела формування інтелектуального капіталу підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

#### **Тема 7. Методичні підходи до вимірювання інтелектуального капіталу підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу підприємства. Інформаційне забезпечення оцінювання інтелектуального капіталу підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

#### **Тема 8. Особливості створення інтелектуального підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Риси інтелектуального підприємства. Організаційна структура інтелектуального підприємства. Роль організаційної культури при створенні інтелектуального підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

#### **Тема 9. Інтелектуальний капітал підприємства як основа економіки знань і формування конкурентних переваг.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Економіка, заснована на знаннях: сутність та умови розвитку.  
Формування та використання знань. Організація управління знаннями.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

### **Модульний контроль 1**

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

### **Модуль 2.**

#### **Змістовний модуль 2.**

##### **Тема 10. Еволюція теорії управління інтелектуальним капіталом.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Класична економічна теорія. Нові теорії економічного зростання.  
Концепція організаційного навчання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

##### **Тема 11. Організаційна структура управління інтелектуальним капіталом підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Моделі управління організаційними структурами. Функціональні елементи оргструктури управління інтелектуальним капіталом підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.  
Оформлення матеріалів практичних робіт.

##### **Тема 12. Механізми управління інтелектуальним капіталом підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*



НДДКР як найважливіша частина інтелектуально-інноваційної діяльності. Прогнозування як система наукових досліджень. Формування інноваційної мережі.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

**Тема 13. Інформаційно-технологічна інфраструктура управління інтелектуальним капіталом підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Сутність ІТ-інфраструктури. Програмні засоби управління інтелектуальним капіталом підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних х робіт.

**Тема 14. Інформаційні технології в управлінні інтелектуальним капіталом підприємства.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Технології управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM). Технології управління ланцюжками постачальників (SCM-технології). Технології спільної роботи.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

**Тема 15. Управління правами інтелектуальної власності.**

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Об'єкти авторського права та суміжних прав: особисті права, майнові права. Реєстрація авторського твору. Термін охорони авторського права. Об'єкти патентного права: винахід, промислові зразки. Управління правами інтелектуальної власності.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

**Тема 16. Захист та охорона об'єктів права інтелектуальної власності.**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

### **Тема 17. Інтелектуальний бізнес.**

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Інтелектуальний продукт як основний економічний продукт інтелектуального бізнесу. Розвиток і специфіка інтелектуального бізнесу. Специфічність праці інтелектуального бізнесу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

### **Модульний контроль 2**

*Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

## **5. Індивідуальні завдання**

Не передбачено.

## **6. Методи навчання**

Словесні, наочні, практичні.

## **7. Методи контролю**

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), письмовий модульний контроль (тестування за розділами курсу) та семестровий контроль (іспит).

## 8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...10	1	0...10
<b>За семестр</b>			<b>0...100</b>

### Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 50 балів.

### Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

*Задовільно (60-74)* – мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

*Добре (75-89)* – твердо мати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

*Відмінно (90-100)* – здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

## 9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

## 10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: [http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/605\\_.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/605_.pdf)

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/>

## 11. Рекомендована література

### Базова

1. Бутнік-Сіверський О. Б. Економіка інтелектуальної власності. Конспект лекцій / О. Б. Бутнік-Сіверський. – К.: ПВП, 2004 – 294 с.

2. Порохня В.М. Інтелектуальний капітал економічного зростання: Навчальний посібник / В. М. Порохня. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 615 с.

3. Брукінг Э. Интеллектуальный капитал / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2001. – 288 с.

4. Бутко М.П., Інтелектуальний капітал як чинник модернізації регіонального економічного простору : монографія / М.П. Бутко, О.В. Попело; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.П. Бутка. – Ніжин: ТОВ «Аспект-Поліграф», 2014. – 372 с.

5. Чухно А.А. Інституціонально-інформаційна економіка: підручник / А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко / за ред. НАН України А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с.

6. Кендюхов О.В. Інтелектуальний капітал підприємства: методологія формування механізму управління / НАН України; Інститут економіки промисловості. – Донецьк : ДонУЕП, 2006. – 308 с.

7. Стюарт Т.А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т. А. Стюарт // пер. с англ. В. А. Ноздриной. – М.: Поколение, 2007. – 368 с.

8. Лукичѐва Л. И. Управление интеллектуальным капиталом: учеб. пособ./ Л. И. Лукичѐва. – 2-е изд., стер. – М.: Омега-Л, 2008. – 552 с.

### **Допоміжна**

1. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність, форми і закономірності розвитку / А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С. 22–30.

2. Формування доданої вартості транснаціонального продукту : [монографія] / [М. Коваленко, В. Лисюк, Н. Рогальська]. – Х. : ХНТУ, 2010. – 285 с.

3. Коваленко М. Теорія і методологія управління розвитку регіонального господарського комплексу в контексті економіки знань : [монографія] / М. Коваленко. – Херсон : Олді-плюс, 2007. – 312 с.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242.

5. Гавкалова Н.Л., Маркова Н.С. Інтелектуальний капітал та його соціальна складова // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2005. – № 1(31).

6. Легенчук С.Ф. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал у бухгалтерському обліку: взаємозв'язок понять // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2005. – № 1(31).

7. Edvinsson L. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Roots / Edvinsson L., Malone M. – N. Y.: Harper Business, 1997. – 225 p.

8. Nourdhoug O. Human capital in organizations: Competence, Training and Learning. – Oslo: Scandinavian University Press, 1993. – 422 p.

9. Davenport T. H., Prusak L. Working knowledge: How organizations manage what they know / Thomas H. Davenport, Laurence Prusak, L. Harvard Business School Press. – Boston, 1998. – 264 p.

### **Інформаційні ресурси**

1. МОН України. Нормативна база/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.

2. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education->

ua.org/ua/artickes/689-standartivishchoji-osviti. – Назва з екрана.

3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Електронний фонд / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.

4. Офіційний сайт Державного агентства з питань електронного урядування України [Електронний ресурс].– Режим доступу: [www.dkni.gov.ua](http://www.dkni.gov.ua). – Назва з екрана.

5. Державне підприємство «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ» (Укрпатент) [Електронний ресурс].– Режим доступу: [www.ukrpatent.org](http://www.ukrpatent.org). – Назва з екрана.

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].– Режим доступу: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). – Назва з екрана.

7. Статистична служба Європейської комісії (Євростат) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[www.eurostat.eu.int](http://www.eurostat.eu.int). – Назва з екрана.